

Bergen kommune,
Postboks 7700,
5020 BERGEN

Saksbehandlar, innvalstelefon
Håvard Rød, 5557 2143

Bergen kommune - budsjett 2022 og økonomiplan 2022 - 2025

Bergen bystyre har i møtet 15. desember 2021, sak 384/2021, behandlet og vedtatt budsjett 2022 og økonomiplan for 2022-2025. Vi har mottatt saksdokumentene til orientering.

Kommunen er ikke under statlig kontroll og godkjenning. Budsjett og økonomiplan er derfor ikke kontrollert etter kommuneloven § 28-1 (Robek-registrerte kommuner). For alle kommuner kontrollerer vi at budsjett og økonomiplan er i balanse. Dette brevet er en tilbakemelding om hvordan vi vurderer kommunen sin økonomi og utviklingen slik den er planlagt i budsjett og økonomiplan.

Kommunal- og distriktsdepartementet har satt i gang et treårig forsøk for å skape en nærmere forbindelse mellom det boligsosiale arbeidet og andre kommunerettede oppgaver hos Statsforvalteren i Vestland. I forsøksperioden er Husbanken sine oppgaver for dette fagområdet overført til Statsforvalteren. Et godt boligsosialt arbeid vil over tid være lønnsomt for kommunene, og til rettledning og oppfølging av kommunene vil vi blant annet bruke informasjon fra budsjett og økonomiplaner. Vi ber derfor om at kommunene fra 2023 omtaler mål og tiltak innenfor det boligsosiale arbeidet i budsjettdokumentene.

Oppsummering

Kommunen har som målsetning at den ikke-avgiftsfinansierte delen av gjelden skal være innenfor 70 prosent av driftsinntektene. Det er viktig at gjeldsøkningen i årene fremover blir innenfor denne øvre rammen.

Vi ser det som hensiktsmessig å bruke noe av disposisjonsfondet til å finansiere deler av investeringene slik at låneopptakene blir lavere, forutsatt at disposisjonsfondet sin størrelse fremdeles blir over 10 prosent av driftsinntektene i årene fremover. Dette vil bidra til å holde gjeldsnivået på et moderat nivå.

Vi er positive til at kommunen har vedtatt et eget måltall for verdibevarende vedlikehold, i tillegg til de økonomiske nøkkeltallene.

Budsjett 2022

Kommunen hadde i regnskapet for 2021 et netto driftsoverskudd med kr 1184,1 mill., som tilsvarte 4,6 prosent av driftsinntektene. Netto driftsoverskudd er brukt til driftsfinansiering av investeringer og avsetning til disposisjonsfond. Det positive resultatet skyldes blant annet høy skattevekst i 2021.

Kommunen har hatt positive netto driftsoverskudd i de siste årene. Det har gitt grunnlag for å styrke disposisjonsfondet og til større grad av driftsfinansiering av investeringer.

I vedtatt budsjett for 2022 er det et netto driftsoverskudd med kr 283,4 mill. Netto driftsoverskudd i budsjett 2022 utgjør 1,2 prosent av driftsinntektene. Netto driftsoverskudd i budsjettet er planlagt brukt til driftsfinansiering av investeringer.

Kommunen har budsjettert med kr 10853,3 mill. i skatt på formue og inntekt for 2022. Ordinær skatt og rammetilskudd er budsjettert med til sammen kr 17195,5 mill. KS sin inntektsprognose for 2022 er oppdatert med innkommet skatt i 2021 og folketall per 01.01.2022. De budsjetterte inntektene er om lag kr 100 mill. for høye sammenlignet med den siste inntektsprognosen.

Det er budsjettert med kr 1030 mill. i eiendomsskatt for 2022. Innkommet eiendomsskatt i 2021 var kr 1001,7 mill. Størstedelen av eiendomsskatten på boliger er basert på Skatteetaten sitt grunnlag for ligningsformue. Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommene, er satt til 5 promille. Skattesatsen som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer, er satt til 2,8 promille og utgjør kr 648 mill. av samlet budsjettert eiendomsskatt.

Det er budsjettert med utbytte kr 330 mill. Budsjettert utbytte fra BKK AS (eierandel 37,75 prosent) utgjør den største delen av samlet utbytte med kr 260 mill.

Det er budsjettert med kr 787,4 mill. i ordinære avdrag (utenom avdrag på formidlingslån). Kommunen har lagt til grunn at avdragstiden for lån til ikke-avgiftsfinansierte formål skal være 25 år, slik at årlige avdrag utgjør 4 prosent for denne delen av gjelden. Avdrag på lån til avgiftsfinansierte formål følger selvkostavskrivningene.

I 2021 var avdragsandelen 4,0 prosent for ikke-avgiftsfinansiert gjeld og 5,9 prosent for avgiftsfinansiert gjeld. Dette tilsvarte en avdragsandel på 4,4 prosent i veid gjennomsnitt (gjeld per 31.12.2020).

Avdrag knyttet til innlån fra Husbanken følger avtalte avdragsplaner.

De største investeringene er i sektorene for skole og tjenester til eldre. Kommunen sine samlede investeringer for 2022 er budsjettert til kr 2,9 mrd. Av dette utgjør avgiftsfinansierte formål kr 323 ½ mill.

Investeringene i 2022, kr 2,9 mrd., blir for en stor del finansiert med bruk av lån, kr 1,8 mrd. Resten av investeringene er planlagt finansiert med momskompensasjon, driftsfinansiering og investeringstilskudd m.m.

Det er gjort vedtak om opptak av startlån kr 750 mill. i Husbanken til videre utlån.

Kommunen sin langsiktige lånegjeld for bykassen var ved utgangen av 2021 kr 22,7 mrd., som utgjorde kr 79 200,- per innbygger. Pensjonsforpliktelser er ikke regnet med i dette. Brutto lånegjeld tilsvarte 88 prosent av driftsinntektene i 2021. I brutto lånegjeld inngår lån til videre utlån til bolig (Startlån m.m.) med i underkant av kr 4,0 mrd.

Fastrenteandelen per 31.12.2021 var 39 prosent av gjelden.

I økningen av bykassen sin langsiktige gjeld fra året før inngår kjøp av Akasia barnehager AS med overføring av eiendommer og gjeld til bykassen. Den kommunale andelen av barnehagene ble derfor øket i 2021, med tilsvarende reduksjon i andelen private barnehager.

Den langsiktige gjelden kan fordeles mellom ikke-avgiftsfinansiert gjeld, avgiftsfinansiert gjeld, lån i Husbanken til videre utlån og ubrukte lånemidler. Størrelsen på den ikke-avgiftsfinansierte gjelden utgjorde ved utgangen av 2021 57 prosent av brutto driftsinntekter.

Økonomiplan 2022 - 2025

Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale planer skal bli fulgt opp. Sammen med årsbudsjettet skal den vise kommunestyret sine prioriteringer og bevilgninger og de mål og premisser som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. Kommuneplanens handlingsdel, med samme formål, kan inngå i økonomiplanen.

Det er lagt opp til netto driftsoverskudd i hele økonomiplanperioden på fra 1,2 prosent til 1,4 prosent, målt i prosent av driftsinntektene.

Kommunen sitt disposisjonsfond var ved utgangen av 2021 kr 3556 mill. Det utgjør 13,8 prosent av driftsinntektene. Det er lagt opp til netto bruk av disposisjonsfondet i hvert av årene i økonomiplanperioden, 2022-2025. For å bidra til at gjeldsgraden blir holdt på et moderat nivå, er det lagt opp til bruk av disposisjonsfondet for å finansiere noe av investeringene gjennom økonomiplanperioden. Planlagt bruk av disposisjonsfondet i økonomiplanperioden vil redusere fondet med om lag 10 prosent.

Størrelsen på disposisjonsfondet må ses i sammenheng med akkumulert premieavvik for pensjon. Det akkumulerte premieavviket for pensjon er opparbeidet ved at det er betalt mer pensjonspremie enn det som er kostnadsført i regnskapene. Det akkumulerte premieavviket er kr 1721 mill. ved utgangen av 2021, det vil si nesten halvparten av disposisjonsfondet sin størrelse. Arbeidsgiveravgift er inkludert i beløpet.

For å kunne gjennomføre nødvendige investeringer fremover, for en stor del knyttet til veksten i antall eldre, vil det være et betydelig behov for nye lån.

Basert på låneopptak og avdragstid i vedtatt økonomiplan vil den ikke-avgiftsfinansierte lånegjelden øke til nesten 69 prosent av driftsinntektene ved utgangen av planperioden i 2025, basert på opprinnelig vedtatt økonomiplan.

Finansielle måltall

Etter kommuneloven § 14-2 bokstav c skal kommunestyret selv vedta finansielle måltall (handlingsregler) for utvikling av kommunen sin økonomi. Finansielle måltall skal bli brukt i planlegging og styring, som grunnlag for å ivareta den økonomiske handleevnen over tid.

Kommunen har vedtatt følgende finansielle måltall for utviklingen av kommunen sin økonomi:

- a. Netto driftsresultat på minimum 1,7 prosent av driftsinntektene
- b. Gjeldsgrad på innenfor 70 prosent av driftsinntektene for den ikke-avgiftsfinansierte delen av gjelden
- c. Disposisjonsfond på minimum 10 prosent av driftsinntektene
- d. Verdibevarende vedlikeholdsnivå, etter Holtstandard, på bygg

Målene er førende for kommunen sine økonomiske prioriteringer og må oppfylles over tid for å sikre økonomisk handlefrihet og stabilitet.

Finansielle måltall: i prosent av driftsinntekter	2022	2023	2024	2025	Snitt 2022-2025	Måltall
Netto driftsresultat	1,2	1,3	1,3	1,4	1,3	> 1,7 %
Gjeldsgrad	63,8	65,5	67,2	68,7	66,3	< 70 %
Disposisjonsfond	11,5	10,7	10,4	10,1	10,7	> 10 %

Tabellen viser at målsetningene om gjeldsgrad og størrelse på disposisjonsfondet blir oppnådd dersom forutsetningene i økonomiplanen blir oppfylt.

Statsforvalteren sine vurderinger

De budsjetterte frie inntektene kan være for høye. Kommunen må vurdere budsjetterte frie inntekter nærmere i forbindelse med første tertialrapport med sikte på realisme.

Netto driftsresultat er i hele planperioden lavere enn måltallet på 1,7 prosent av driftsinntektene. De faktiske netto driftsoverskuddene i 2020 og 2021 var likevel høyere enn måltallet på 1,7 prosent av driftsinntektene, det vil si henholdsvis 2,4 prosent og 4,6 prosent.

Kommunen legger til grunn at avdragstiden på lån til ikke-avgiftsfinansierte formål skal være 25 år. Vi anbefaler at denne avdragsprofilen står ved lag.

Kommunen har et moderat nivå på lånegjelden. Det må likevel ses i sammenheng med at kommunen i relativt stor grad har organisert virksomhet gjennom private eiere. Det er fortsatt en høy andel private barnehager i kommunen, selv etter at den kommunale andelen er øket.

Utviklingen i alderssammensetningen med vekst i antallet eldre, vil medføre et stort behov for investeringer som delvis må lånefinansieres. Kommunen har som målsetning at den ikke-avgiftsfinansierte delen av gjelden skal være innenfor 70 prosent av driftsinntektene. Det er viktig at gjeldsøkningen i årene fremover blir innenfor denne øvre rammen.

Kommunen sitt disposisjonsfond var ved utgangen av 2021 kr 3556 mill., eller 13,8 prosent av driftsinntektene. Fondet sin størrelse oppfyller derfor kommunen sitt eget måltall på minimum 10 prosent av driftsinntektene.

Økonomiplanen legger opp til at disposisjonsfondet fortsatt skal oppfylle måltallet på minst 10 prosent av driftsinntektene ved utgangen av 2025, selv om det er lagt opp til bruk av fondet til

investeringer i planperioden. Dessuten ble disposisjonsfondet noe større ved utgangen av 2021 enn forventet i økonomiplanvedtaket, som følge av det gode resultatet i fjor.

Vi ser det som hensiktsmessig å bruke noe av disposisjonsfondet til å finansiere deler av investeringene slik at låneopptakene blir lavere, forutsatt at disposisjonsfondet sin størrelse fremdeles blir over 10 prosent av driftsinntektene i årene fremover. Dette vil bidra til å holde gjeldsnivået på et moderat nivå.

Vi er positive til at kommunen har vedtatt et eget måltall for verdibevarende vedlikehold, i tillegg til de økonomiske nøkkeltallene.

Med hilsen

Lars Sponheim

Nils Erling Yndesdal
kommunaldirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent